

Jan Amos Komenský (dále jen Komenský) – Osobní Labyrinty (Bludné cesty)

Komenský by nejraději mlčel, ale považuje za správné, aby veřejně odhalil svá pochybení. Vidí, že jako veřejná osoba musí pravdivě informovat o všech svých záležitostech.

Komenský si přeje, aby ti, kteří se jím inspirovali, se též poučili z chyb a omylů, které vznikly navzdory dobrým úmyslům jeho konání.

1. Pokud člověk zná prostředek proti poblouznění (nerozumnosti), pak by jej měl předávat dál pro užitek druhých.
2. Člověk by měl v sobě hledat touhu po dobru. A pokud ji najde, měl by ji rozvíjet. Touha po dobru je jako pramen, který se může postupně zvětšovat jako řeka až dosáhne plnosti v moři.
3. Komenský lituje pokud snad nějaký čas věnoval snahám, které nevedly k cíli. Přemýšlí, zda se měl spíše věnovat církevním záležitostem, jako křesťan a bohoslovec. On si vybral cestu učitelskou, didaktickou. V jeho srdci byla touha osvobodit školu a mládež. Školství je plné labyrintů (slepých cest a svazujících postupů). Komenský doufá, že přijde doba, kdy se školství osvobodí od své ustrnulosti.
4. Komenský shrnuje své úsilí o smírné sjednocení křesťanů. Doufá, že brzo přijde doba, kdy všichni křesťané budou opět sjednoceni.
5. Komenský se alespoň snažil o usmíření (jednotu) lidí v jeho okolí. Přesto však se setkává s odporem těch, kteří tvrdí, že je to odvážlivé, když se jednotlivci snaží dávat rady všem.
6. Komenský shrnuje důvody proč je třeba neustále konat dobro: 1) co to dělá jeden člověk se vždy týká všech. 2) Celé lidstvo je jedna rodina, přirozeností rodiny je si navzájem pomáhat. 3) Péče o druhého je lidstvu dána Bohem jako přirozenost. 4) Rozum nám radí pomáhat druhým. Moudří muži dávných dob vždy hleděli na to, jak druhým prospět. 5) Celé křesťanské poselství je o tom, že pomáháme druhým – hlásáme dobro – všem a veřejně. 6) Křesťané jako následovníci prvních apoštolů mají stejně horlivě učit všechny lidi ve vší moudrosti. 7) Poznání lidstva se bude nadále rozšiřovat, až budou lidé rozumět celému Božímu úmyslu.
Pokud někdo usiluje o tak velké cíle, neměli by to ostatní považovat za pošetilost, ale naopak by se měli k takovým činnostem sami připojit.
7. Komenský hodnotí svoji snahu, když vydal spisy obsahující Božská zjevení a vidění, která obdrželi lidé v jeho době. Zamýšlí se, zda je možné Boha kritizovat za to, že se řada věcí nesplnila. Komenský dochází k závěru, že ačkoliv Bůh slíbil, že bude informovat prostřednictvím svých proroků, má stále právo dělat si co uzná za vhodné a své úmysly změnit, bez potřeby to lidem nějak zjevovat.
8. Na konci života Komenský hledí zpět a vidí, že z řady věcí, které podnikal se staly pouhé balvany, které jej jen zatěžují. Připomíná historické příklady lidí, kteří se zbavili své zátěže tím, že ji buď spálili nebo rozdali nuzným a potřebným. Komenský je rozhodnut udělat to samé, s volností opustit vše milé, co na zemi nashromáždil.

9. Komenský shrnuje, že na konci života všechno upouští a vrací se k základním věcem, které považuje za nejdůležitější. Místo paláců, drahých šatů, nádherných hodů, knihoven, lékařství, teologie, modlitebních formulí, složitých pravidel života, a místo sebedůvěry, odkazuje Komenský na život v chýších, v prostém oděvu, život o chlebu a vodě, odkazuje na Bibli, skrovnou dietu a půsty, upřímné vyznání víry, modlitbu Páně a Desatero, a pokorný postoj neužitečného otroka.
10. Komenský zavrhuje lidskou moudrost a zcela se oddává Kristu. Kristus je mu vším. On sám celý život putoval a neměl vlast. Nyní však vidí, že jeho vlast je s Kristem v nebi. A tak chce zapomenout na věci za sebou a čeká na povolání Boží, smrt.
11. Komenský zcela zavrhuje hodnotu lidského života na zemi. Považuje se za pouhého bloudícího pocestného, který konečně dochází k řece Jordánu, kterou až skrze Smrt přejde, vstoupí teprve do blaženého života v nebi. Život na zemi je jen blouděním a vyhnanstvím, je to život na poušti. Varuje před pošetilostí druhých lidí, kteří se zaměřili na konání dobra na zemi jako na podstatné a život na zemi jako jejich domov.
12. Komenský znovu opakuje, že chce všechno opustit pro Krista. Všechno, co lidé mohou získat, považuje za lejna. Jako posledním úkolem pro sebe vidí naučit se přijmout naprostou odevzdanost pro smrt.
13. Komenský se obrací na Ježíše a žádá, aby mu dal ještě nějaký čas, aby mohl vykonat to, co chce ještě vykonat. Cítí, že není ještě přichystán, a nechce být smrtí zachvácen nepřipraven.
14. Komenský vyzývá křesťany, aby se obraceli pouze ke Kristu, protože ve světě nemohou sami nalézt nic, jelikož svět sám nic nemá. Popisuje Krista jako věčnou pravdu, věčnou ctnost a věčný pramen dobroty.
15. Komenský své vyznání považuje za svoji poslední vůli, za závěť. Jako jediné dědictví svým pokrevním příbuzným zanechává naprostou oddanost Bohu.
16. Stejnou závěť a odkaz nechává Komenský i svým spoluvěrcům. Odkazuje na dědictví Kristovo, chudobu a kříž (úplné sebezapření). Křesťané se mají odvrátit od nepotřebných věcí k tomu, co je podstatné. Za svoje bratry považuje nejen Křesťany, ale všechny lidi na celé zemi.
17. Komenský se obrací na lid moravský, český, slezský, polský a maďarský (uherský). Přeje si, aby byli moudří a aby využívali toho, co jejich země nabízí. Varuje však před přepychem, pýchou, sytostí chleba a hojností. To vše vede k pádu.
18. Komenský hovoří o dojmech ze svého pobytu v hlavním městě Holandska (tehdy nazýváno Batávie). Vidí kolika zbytečnými věcmi se zde lidé zabývají. Tyto zbytečné starosti denního života přirovnává k balvanům, kteří lidé každý den stále před sebou valí. Komenský chce být jiný. Neužitečné balvany chce upravovat na kvádry (čtyřhrany), ze kterých lze dále stavět. Místo nenasytlosti po jídle a pití, chce být spokojen, byť hladový a žíznlivý. Na konec svého života chce ze sebe pro druhé dávat to nejlepší, protože si člověk na svět nic nepřinesl a nic si také neodnese. Proto nemá smysl hromadit pro sebe hmotné statky. Kdo se zaměřuje jen na věci pozemské, zapomíná na lepší věci nebeské a věčné.

19. Komenský se obrací na Krista a prosí jej, aby ve zbytku svého života již nedostal do své životní cesty další překážky, aby měl jen to, co potřebuje k důstojnému dožití.

20. Nakonec Komenský znovu prosí Krista, aby po zbytek svého života mohl ještě co nejvíce ukázat dalším lidem cestu moudrosti, která vede k věcem, které člověka trvale nasycují.

Celý život je školou Boží. Člověk se stále musí učit novým věcem. Lidské vědění nemá konce.

Být úspěšný znamená překonávat nevědomost, omyly, chyby a tmu.

Komenský hodnotí sebe: "Kdybych měl znovu šanci, udělal bych mnohé věci jinak. Může se však stařec vrátit ke kolébce?"

Pravá metoda (úspěšná cesta) zasluhuje uznání. Druzí práci Komenského uznávají. On však o sobě pochybuje.